

La cultura, el trumfo per allunyar-se del monocultiu turístic

El monestir de Sant Feliu de Guíxols, arran de mar, conserva elements arquitectònics medievals, com dues torres de guaita i la porta ferrada

DANIEL ROMANÍ Sant Feliu de Guíxols ACTUALITZADA EL 24/08/2016 23:05

- 987x555 El monestir de Sant Feliu de Guíxols acull l'Espai Thyssen i el Museu d'Història - Espai Metge Rural.
El monestir de Sant Feliu de Guíxols acull l'Espai Thyssen i el Museu d'Història - Espai Metge Rural. / FOTOS: DAVID BORRAT
- Rajoy urgeix a formar govern perquè no hi ha alternativa "sensata" al PP

No recordo haver estat mai abans a Sant Feliu de Guíxols. I mira que he voltat pel país! Tot passejant pel poble no reconec cap element que em despertí records. ¿Segur que no l'he trepitjat mai, aquest poble de la Costa Brava? Hi vaig passar navegant a vela, ben a prop, però crec que no m'hi vaig aturar. De fet, però, sí que hi tinc guardats records, ja que els meus pares van dur-hi les joguines amb què jo jugava de petit. Dels tres museus de la joguina, el de Figueres, el de Verdú i el de la Història de la Joguina de Sant Feliu, que si no m'erro són els que hi ha a Catalunya, la mare va considerar que aquest últim era el més adequat, perquè és el menys conegut, per dur-hi el nostre cine Nic, dels anys 40, retallables de nines i ninos, trencaclosques de fusta, tebeos...

Passejo per Sant Feliu, mirant de trobar alguna pista que em faci reviure alguna imatge personal, però res de res. Arribo fins als jardins que duen el nom del gran músic guixolenc Juli Garreta, situats davant del mar, i contemplo el mosaic de coloraines que fan els banyadors, les tovalloles i els para-sols. Hi ha una gentada de por. La platja és l'espai de trobada número u, i no té competència. “¿És aquest municipi un indret més de platja, impersonal, sense caràcter...?”, penso mentre em dirigeixo cap al meu objectiu d'avui.

El monestir és dins del nucli urbà, però m'imagino que, en la seva època d'esplendor, era una mica allunyat. “Sant Feliu va néixer a redós del monestir, però va créixer a l'altre costat de la riera; des d'allà, els seus habitants van lluitar per desempallegar-se de les pretensions feudals dels abats”, m'explica la meva amfitriona d'avui, Sílvia Alemany, directora del Museu d'Història de Sant Feliu.

El primer que visito, dins del mateix recinte del monestir, és una magnífica exposició sobre els metges rurals. Hi llegeixo unes quantes frases que conviden a pensar. Les apuntarà per al lector! Heus-les aquí: “No et prenguis la vida massa seriosament, tot plegat no en sortiràs viu” (Elbert Hubbard); “Estic convençut que la bona música allarga la vida” (Yehudi Menuhin); “En aquest segle acabarem amb les malalties però ens mataran les presses” (Gregorio Marañón).

La Sílvia em fa una visita comentada per una petita exposició que narra la història d'aquest cenobi, on van residir monjos que vestien de negre: el seu hàbit estava compost d'una túnica amb caputxa i un escapulari (l'hàbit únic posava de manifest la igualtat entre tots els monjos, la seva humilitat i consagració a Déu). I de seguida pugem dalt de la torre del fum, des d'on es feien senyals de fum en cas de perill. Aquesta torre, i la del corn, des d'on es tocava el corn marí quan hi havia perill (les dues són més o menys de la mateixa època, del segle X), flanquegen la coneguda porta ferrada. Imagino que devien fer-se servir de manera complementària el fum i el corn marí. ¿Però era realment útil la torre del fum si l'enemic venia de nit?

Far cultural

“Des d'aquestes dues torres es veia de lluny si arribaven possibles atacants, que normalment venien per mar: àrabs, tropes d'altres nobles que disputaven a l'abat propietats importants -aquest monestir tenia propietats fins i tot a Mallorca!-, exèrcits francesos o monjos d'altres monestirs”, m'explica la Sílvia. “Monjos d'altres monestirs? Enfrontats amb aquest?”, em sorprenc. “Sí, sí. Per exemple, els monjos del monestir de la Grassa, al segle XII. Amb la reforma de Cluny, el monestir de Sant Feliu quedava subjecte a la Grassa. Però aquest monestir no ho volia de cap manera. Va ser envaït de manera violenta pels monjos de la Grassa, però els de Sant Feliu van resistir, i van aconseguir continuar sent independents, amb l'ajut del llavors bisbe Berenguer de Girona”, em comenta Sílvia Alemany.

“Quants monjos hi havia?” “Al segle XVIII hi havia 29 monjos i 11 criats”, m'explica la Sílvia. “Un criat per cada tres monjos!” “Sí, sí, i també hi havia quatre joves de sagristia i un patge; a més, pagaven pels serveis d'un metge, un cirurgià, dos procuradors, un veterinari, dos advocats i dues rentadores. Els plets per qüestions econòmiques amb els jurats de la ciutat eren constants, i d'aquí la gran despesa que tenien en procuradors i advocats”.

Fa la sensació que bona part de la gran massa turística que envaeix Sant Feliu ignora aquest monestir i el patrimoni cultural d'aquest municipi del Baix Empordà. El monestir, seu del Museu d'Història - Espai del Metge Rural, de l'Espai Thyssen, fa de far cultural. Hi ha molts més actius culturals: el Festival Portaferrada -que se celebra des del 1958!-, el Museu de la Història de la Joguina, la Casa Irla... La cultura és el millor trumfo que té Sant Feliu per allunyar-se del monocultiu turístic.

LES CLAUS

- El monestir benedictí de Sant Feliu de Guíxols, fundat durant la primera meitat del segle X, es va assentar damunt de vestigis antics.
- Al segle XVIII hi havia 29 monjos, 11 criats, 4 joves de sagristia i un patge. A més, pagaven pels serveis d'un metge, un cirurgià, dos procuradors, un veterinari, dos advocats i dues rentadores .
- És la seu del Museu d'Història - Espai del Metge Rural, i de l'Espai Thyssen, que acull aquests dies l'exposició *La il·lusió del Far West*.

Un bot de salvament per estrenar

A Sant Feliu de Guíxols es conserva una preciosa caseta de salvament de naufragis, construïda a finals del segle XIX, amb estil modernista. La caseta, que es pot visitar, és al promontori dels Guíxols, un esperó natural que divideix la badia guixolenca en dues parts. A l'interior de la caseta hi ha un bot de salvament construït l'any 1897 per a ús dels pescadors voluntaris que formaven la brigada de salvament quan els temporals i els naufragis ho feien necessari. A més, hi ha estris per al rescat marítim com canons per disparar cordes, salvavides, farmaciola...

“La caseta de salvament de naufragis es va construir en un moment dolç d'aquest municipi, que el periodista Gaziel va qualificar de «Xauxa», un país fantàstic semblant al paradís, però terrenal. Van ser anys de gran prosperitat econòmica per l'auge de la indústria dels taps de suro, i també del comerç amb Amèrica. Tothom es guanyava bé la vida i algunes famílies van adquirir grans

fortunes”, explica Josep Maria Vicens, president dels Amics del Museu de Sant Feliu de Guíxols. “De resultes d’aquesta prosperitat, la llavors vila de Sant Feliu de Guíxols va poder finançar, amb recursos propis, la construcció d’un ferrocarril de via estreta fins a Girona, l’any 1892. També va obrir una fàbrica de gas per a l’enllumenat públic, el 1883”, explica Vicens.

De tota manera, aquest bot de naufrags va estar en servei poc temps, de finals del segle XIX a principis del XX, quan es va construir el nou port. El millor de tot, però, és que aquest bot només es va fer servir, que se sàpiga, en dues ocasions.